

1. Deze prejudiciële beslissing maakt een eind aan het in de rechtspraak gerezen verschil van inzicht over de uitleg van het per 1 juli 2012 ingevoerde art. 6:96 lid 6 BW. Voor het ontstaan van een vordering tot vergoeding van buitengerechtelijke incassokosten volgens het genormeerde model van lid 5 is noodzakelijk, maar ook voldoende, dat, nadat de vordering opeisbaar is geworden en de debiteur met de voldoening ervan in verzuim is, de consument-debiteur onder vermelding van de (alsdan) verschuldigde incassokosten is aangemaand om binnen veertien dagen de vordering alsnog te voldoen. Voor verschuldigdheid van het incassotarief is dus niet nodig dat na deze 'veertiendagenbrief' nog meer incassohandelingen zijn verricht. Hof Arnhem-Leeuwarden 17 september 2013, ECLI:NL:GHARL:6760, *Prg.* 2013/305 m.nt. P.J.M. Ros had al eerder voor deze uitleg gekozen.
2. Het is de eerste beslissing van de Hoge Raad over de per 1 juli 2012 ingevoerde regeling van de genormeerde incassokosten, neergelegd in art. 6:96 lid 5-7 BW. Deze regeling creëert, ter invulling van de 'gewone' regeling inzake buitengerechtelijke kosten (art. 6:96 lid 2 en 3 BW), een bijzonder regiem voor – kort gezegd – verbintenissen tot betaling van een geldsom uit overeenkomst. Het Besluit vergoeding voor buitengerechtelijke incassokosten normeert de vergoedingen door deze (uitsluitend) aan de hoofdsom te relateren, met een minimumbedrag van € 40. Van deze regeling kan niet ten nadele van de consument-schuldenaar worden afgeweken.
3. De wetsgeschiedenis, die ampel is uiteengezet in de – zeer – uitvoerige conclusie van de Advocaat-Generaal, gaf m.i. maar heel weinig ruimte voor een andere lezing. De lezing waarin buitengerechtelijke kosten eerst verschuldigd worden nadat na de veertiendagenbrief nog andere incassohandelingen zijn verricht, is wellicht terug te voeren op de gedachte dat volgens vaste rechtspraak in 'gewone' (niet door de normering beheerste) gevallen een eenvoudige aanmaning als gevolg van het 'van kleur verschieten' door de proceskostenveroordeling wordt geabsorbeerd en dus niet afzonderlijk voor vergoeding in aanmerking komt (vgl. HR 11 juli 2003, *NJ* 2003/566). Ook de opstellers van het Rapport BGK Integraal 2013 (p. 19) hingen overigens, wellicht mede hierdoor geïnspireerd, de nu door de Hoge Raad verworpen lezing aan.
4. De keuze van de Hoge Raad is helder en lijkt mij goed aan te sluiten bij de wens van de wetgever: een uitdrukkelijke laatste kans voor de debiteur bieden en dan duidelijkheid over wanneer de kosten volgens het genormeerde model verschuldigd zijn. Met het verschuldigd zijn heeft de crediteur de vordering (en de incassokosten) overigens nog niet geïnd. Daartoe zullen feitelijk meer handelingen nodig zijn, die onder het forfait van art. 96 lid 5 BW vallen en dus niet meer afzonderlijk in rekening kunnen worden gebracht. Komt het tot een procedure, dan heeft de crediteur naast het forfait van art. 6:96 lid 5 BW aanspraak op vergoeding van de wettelijke rente over de periode van verzuim en van de proceskosten volgens art. 241 Rv, dat immers de genormeerde buitengerechtelijke kosten niet van kleur doet verschieten (vgl. de slotzin van art. 241 Rv).
5. De crediteur kan – aanzienlijk – voordeel hebben van het genormeerde model, wanneer hij minimale inspanningen verricht (de vordering identificeren en de 'veertiendagenbrief' – dat kan ook een e-mail zijn, vgl. art. 3:37 BW – versturen) en de debiteur nadat de termijn is verstreken de vordering en de incassokosten eigener beweging betaalt. In dat geval is

beloning met het minimumbedrag van € 40 (art. 2 lid 2 Besluit buitengerechtelijke incassokosten) fors, en met een bedrag van € 635,25 (incl. btw) bij een vordering van bijvoorbeeld € 4.000 zelfs vorstelijk. Dat is evenwel een (logisch) gevolg van het genormeerde model. Er staat tegenover dat de crediteur die – veel – meer moet doen om zijn vordering te innen niet meer dan het forfait vergoed krijgt, als hij er al in slaagt dat te innen. Deze scherpe kant van de normering zou overigens ook niet worden afgeslepen met de eis van nog een nadere incassohandeling alvorens de genormeerde incassokosten verschuldigd worden. Als men de vergoeding te genereus vindt, ligt in dit model de oplossing in bijstelling van de tarieven, niet in het stellen van een – min of meer willekeurige – nadere eis aan verschuldigdheid (zie in deze zin ook de conclusie van de A-G onder 3.49).

6. De in de vorige alinea geschetste voorbeelden illustreren dat debiteuren er goed aan doen hun crediteurenbeheer serieus te nemen, want het genormeerde model biedt – anders dan de regeling van de matiging van de ‘geconvenieerde’ incassokosten – ook aan clemente rechters in laatste instantie weinig speelruimte. Art. 6:96 lid 7 BW voorziet nog wel in het voorkomen van misbruik door het ‘opknippen’ van vorderingen door de crediteur om aldus meer incassokosten te kunnen verhalen: wanneer hij voor meer dan één vordering tegelijk kan aanmanen, worden de hoofdsommen bij elkaar opgeteld. Volgens de parlementaire geschiedenis is daartoe de opeisbaarheid van de deelvordering beslissend (Nota n.a.v. het Verslag, p. 7-8). De onderhavige zaak laat overigens zien dat ook met toepassing van deze regel nog snel (er zat vijf weken tussen de factuurdata) een ‘stapeling’ kan ontstaan. Denkbaar is voorts dat het in het geheel niet redelijk was om tot incassomaatregelen over te gaan, zodat niet is voldaan aan de (eerste) redelijkheidstoets van art. 6:96 BW (dat het redelijk was om incassokosten te maken; vgl. de conclusie van de A-G onder 3.43). De Hoge Raad (rov. 3.7.2) maakt immers het voorbehoud ‘ervan uitgaande dat de schuldeiser in redelijkheid tot het nemen van incassomaatregelen kon overgaan’, maar door daaraan toe te voegen dat dit in de regel het geval is wanneer de schuldenaar in verzuim verkeert, ligt (ook) daar weinig ontsnappingsruimte voor de debiteur.